

2021-04-27
Dnr 2020:5655
1 (7)

Sollentuna kommun
linus.nygren@rudbeck.se
Rudbeck Ekonomiprogrammet
anuno_s@edu.sollentuna.se

Kvalitetsgranskning av det strategiska arbetet med lärares kompetensutveckling

Skolinspektionen genomför med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) en tematisk kvalitetsgranskning. Syftet med granskningen är att bedöma kvaliteten i det strategiska kompetensutvecklingsarbete som genomförs på gymnasieskolor och vuxenutbildningsenheter med utbildning på gymnasial nivå, i syfte att höja kvaliteten i undervisningen. Granskningen inkluderar även en bedömning av huvudmannens styrning och stöd i fråga om kompetensutvecklingsarbetet i dessa skolformer. En sammanställning av de författningar som granskningen utgår ifrån finns bifogad sist i beslutet. Granskningen omfattar kompetensutveckling som genomförts under de senaste två åren.

Med anledning av alla de utmaningar som skolor har att hantera under rådande pandemi fattar Skolinspektionen i denna kvalitetsgranskning beslut med rekommendationer utan krav på redovisning.

Denna granskning avser Rudbeck ekonomiprogrammet. Huvudman för skolenheten är Sollentuna kommun. Totalt 30 slumpvis utvalda skolenheter ingår i granskningen, varav 15 tillhör gymnasieskolan och 15 tillhör vuxenutbildningen. Rudbeck ekonomiprogrammet är en av dessa. På skolenheten arbetar 23 behöriga lärare, fördelade på 22 heltidstjänster. Skolinspektionen har genomfört två enskilda intervjuer med lärare, en gruppintervju med lärare, en intervju med skolenhetens rektor och en intervju med en representant för huvudmannen. Intervjuerna genomfördes via videolänk den 9-10 mars 2021 av utredarna Olivia Öberg och Ulrika Sutorius. Intervjuerna har sammanställts i ett protokoll som kommunicerats med huvudman och skolenhet. Protokollet ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla skolorna som ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under våren 2022.

Skolinspektionens beslut

I granskningen ingår två områden; skolans och huvudmannens arbete. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Skolinspektionen bedömer att skolan i hög utsträckning har ett strategiskt arbete med lärares kompetensutveckling.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen i hög utsträckning stödjer och främjar lärarnas deltagande i relevanta kompetensutvecklingsinsatser.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar.

Skolans strategiska arbete kring kompetensutveckling

Här bedöms kvaliteten i skolans arbete i förhållande till:

- val av kompetensutveckling
- syfte och mål med kompetensutveckling
- stöd till lärarna i samband med kompetensutveckling
- utvärdering av genomförd kompetensutveckling
- att främja kunskapsspridning inom skolan i samband med kompetensutveckling.

Kompetensutvecklingen fokuserar på att utveckla undervisningen

Skolinspektionens granskning visar att den kompetensutveckling som lärarna på skolenheten har deltagit i fokuserar på att utveckla undervisningen. Valet av den senaste kompetensutvecklingen har enligt rektorn och huvudmannens representant utgått ifrån skolans behov av en utvecklad undervisning för bättre tillgänglighet och inkludering. De har även sett ett ökat behov av mer välfungerande samarbete mellan lärare och elevhälsa. Ett exempel på vad de sett i sin analys är att fler och fler elever skickas till elevhälsan för stöd, vilket enligt rektorn och huvudmannens representant kan ändras genom att lärarna själva utvecklar sin specialpedagogiska kompetens.

Kompetensutvecklingen som handlar om tillgänglighet och inkludering är anpassad till gymnasieskolan som specifik skolform och är ett pågående arbete sedan cirka två år. Förutom denna kompetensutveckling ger rektorn och lärarna exempel på genomförda utbildningar som utgått ifrån de individuella lärarnas behov, även om de flesta skett för två år sedan, innan nuvarande satsning. Rektorn uppger att han skapar sig en nulägesbild av varje lärares undervisningskompetens, vilket påverkar valet av kompetensutveckling. Detta sker bland annat genom medarbetarsamtal, diskussioner lärare emellan som rektorn deltar i och lektionsobservationer.

Kompetensutvecklingen har ett tydligt mål och syfte

Rektorn och huvudmannen har tagit fram tydligt syfte, mål och förväntningar på vad kompetensutvecklingsinsatsen om tillgänglighet och inkludering ska bidra till. Huvudmannen har i ett första steg tagit fram de övergripande målen. Såväl rektorn som lärarna uppger att de diskuterat, konkretiserat och skapat egna specifika delmål som tydliggjort arbetet. Detta har skett i olika grupper ledda av förstelärare. Samtliga intervjuade lärare uppger däremot att huvudman och rektor inte tydligt förmedlat varför just dessa insatser valts ut. För att ytterligare höja kvaliteten i det strategiska arbetet kan huvudman och rektor dela med sig av den behovsanalys som gjorts inför valet av kompetensutveckling, så att lärarna får en större förståelse för relevansen av insatsen.

Rektorn ger stöd vid genomförande och implementering

Det stöd som ges vid kompetensutveckling är delegerat till förstelärare på skolenheten. Förstelärarna beskriver i intervjun att de planerat för hur mål och syfte med insatsen ska uppnås i de olika grupperna. Enligt rektorn är grupperna strategiskt sammansatta utifrån lärare som undervisar i liknande ämnesområden det första året av insatsen, medan de under andra året arbetar i sina respektive ämnesgrupper. Förstelärarna som är gruppleddare diskuterar återkommande med lärarna hur nya arbetssätt ger effekt. Lärare pekar dock på att de haft för lite tid till bland annat inläsning av materialet som diskuteras. I intervjuerna ges därtill en bild av att lärarna och rektorn har olika uppfattning huruvida det är möjligt att få stöd i form av vikarie för att gå en kompetensutveckling. Skolinspektionen bedömer därmed att skolan har avsatt tid och lagt upp en tydlig tidsplan för kompetensutvecklingen, men att rektorn mer löpande skulle kunna fånga upp och diskutera eventuella tidsmässiga hinder för genomförandet med lärarna.

Skolan planerar att utvärdera kompetensutvecklingen

Huvudmannen och rektorn planerar att utvärdera kompetensutvecklingen om tillgänglighet och inkludering när den slutförts. Huvudmannens representant och rektorn uppger att de inte gjort någon deluppföljning, men att de planerar att utvärdera insatsen i samband med att de analyserar skolans resultat när insatsen väl är klar. Utvärderingen och sista genomförandet av kompetensutvecklingen har enligt rektorn skjutits fram i och med rådande situationen med covid-19.

Kunskaper från kompetensutveckling sprids inom skolenheten

Granskningen visar att lärarna delar nya kunskaper med varandra. I och med kompetensutvecklingen inom tillgänglig och inkluderande undervisning delar lärarna med sig av erfarenheter från nya prövade arbetssätt. Under insatsen ingår även att lärarna ska auskultera hos varandra för att kunna dra lärdomar av, och utvärdera, de nyförvärvade kunskaperna. Under pandemin har vissa grupper inte fortsatt med kompetensutvecklingen och har därmed inte hunnit auskultera hos varandra. Rektorn har där i stället organiserat kunskapsspridning utifrån erfarenheter av att arbeta med distansundervisning. Lärarna uppger att den mesta kunskapsspridningen sker mer informellt och spontant mellan lärare och på deras eget initiativ i ämnesgrupperna.

Huvudmannens arbete för att främja kompetensutveckling

Här bedöms kvaliteten i huvudmannens arbete i förhållande till:

- stöd och styrning av kompetensutvecklingen
- att ge förutsättningar som möjliggör deltagande i relevant kompetensutveckling.

Huvudmannen ger stöd och styrning

Granskningen visar att huvudmannen stödjer rektorn i att arbeta fram struktur i arbetet med kompetensutveckling. Huvudmannen organiserar och leder större kompetensutvecklingsinsatser för all personal på skolan. I intervjuer ges en bild av att rektorn och huvudmannens representant har god dialog kring arbetet för att komma fram till relevanta insatser så att de utgår ifrån skolenhetens behov. Huvudmannen planerar även för regelbundna uppföljningar, dels för att se till att genomförandet sker och dels för att utvärdera.

2021-04-27
Dnr 2020:5655
5 (7)

Huvudmannen skapar förutsättningar för deltagande och kunskapsspridning

Intervjuerna visar att huvudmannen skapar tidsmässiga och ekonomiska förutsättningar för att kompetensutveckling ska kunna genomföras. Huvudmannens representant uppger att detta sker i dialog med rektorn som kommer med förslag om upplägg. Enligt rektorn finns inga större hinder för att få igenom en kompetensutveckling för lärare, vad gäller både tid och budget. Huvudmannen skapar även förutsättningar för gott ledarskap av kompetensutvecklingen på skolan, såsom att se till att de rektorer som stöttar skolenhetens förstelärare i arbetet ges utbildning inom samma område som lärarna i sin tur utbildas i.

Skolinspektionen avslutar med detta beslut denna granskning.

På Skolinspektionens vägnar

X Marlene Giertz

Beslutsfattare
Signerat av: Marlene Giertz

I handläggningen av ärendet har även utredaren Ulrika Sutorius och Olivia Öberg (föredragande) deltagit.

Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

2 kap. 34 §

Huvudmannen ska se till att personalen vid förskole- och skolenheterna ges möjligheter till kompetensutveckling.

Huvudmannen ska se till att förskollärare, lärare och annan personal vid förskole- och skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

2 kap. 9 § första stycket

Det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

2 kap. 10 §

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Rektorn får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid förskole- eller skolenheten som har tillräckligt kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som avses i första stycket, om inte annat anges.

Förarbeten

Av förarbetena (prop. 2009/10:165, s. 282) framgår bland annat att huvudmannen ska ge förutsättningar, bl.a. ekonomiskt och tidsmässigt, för kompetensutveckling. Det närmare innehållet i kompetensutvecklingen är emellertid enligt regeringens uppfattning främst en fråga för de professionella i förskolan och skolan att besluta om. Kompetensutveckling ska bygga på en kontinuerlig analys av behoven i förskolan och skolan och hos den enskilde förskolläraren eller läraren.

Förordning (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Gy11), bilaga

Av följande avsnitt framgår bland annat följande.

2.6. Rektorns ansvar

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

2021-04-27
Dnr 2020:5655
7 (7)

- utbildningen organiseras så att den så långt möjligt anpassas efter elevernas önskemål och val av kurser och att återvändsgränder i studiegången undviks,
- lärarna anpassar undervisningens uppläggning, innehåll och arbetsformer efter elevernas skiftande behov och förutsättningar,
- skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,
- lärare och annan personal får möjligheter till den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap samt att lära av varandra för att utveckla utbildningen,
- samverkan mellan lärare i olika kurser kommer till stånd så att eleverna får ett sammanhang i sina studier.

Förordning (SKOLFS 2012:101) om läroplan för vuxenutbildningen (Lvux12), bilaga

Av följande avsnitt framgår bland annat följande.

2.4. Rektorns ansvar

Det pedagogiska arbetet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Som pedagogisk ledare för vuxenutbildning och som chef för lärarna och övrig personal i verksamheten har rektorn ansvar för verksamhetens resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- utbildningen organiseras så att den så långt möjligt anpassas efter elevernas önskemål och val av kurser,
- lärarna anpassar undervisningens upplägg, innehåll och arbetsformer efter elevernas skiftande behov och förutsättningar,
- verksamhetens arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,
- lärare, studie- och yrkesvägledare och annan personal får möjligheter till den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap, samt att lära av varandra för att utveckla verksamheten,
- samverkan mellan lärare i olika kurser kommer till stånd så att eleverna får ett sammanhang i sina studier.